

1. ΘΕΜΑ

Συμφωνία υποκειμένου με το κατηγορούμενο

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Η πίτα είναι αλμυρή. Ο Γιώργος είναι ψηλός. Οι Ιταλοί είναι ζεστός λαός. Είναι μικρός/μικρή. Είστε μηχανικός ή αρχιτέκτονας; Η Νίκη και η Μαρία είναι όμορφες. Ο Γιώργος και η Έλλη είναι στενοχωρημένοι. Οι μητέρες και τα παιδιά να είναι έτοιμοι σε λίγο. Ο πλούτος και η ηθική συνήθως είναι ασυμβίβαστα. Οι κήποι και οι αυλές ήταν γεμάτες / γεμάτα λουλούδια.

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

A ΚΕΓ, 1, 2 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Άρθρα

Αριθμός, γένος και πτώση ουσιαστικών και επιθέτων

Καταλήξεις ουσιαστικών – επιθέτων

Προσωπικές αντωνυμίες

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

Λάθη στην πτώση, στο γένος και στον αριθμό του κατηγορούμενου:

Η Νίκη και η Μαρία είναι όμορφοι.

Η Ελένη και η Αθηνά είναι μικροί ακόμα.

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Όταν το κατηγορούμενο είναι επίθετο, συμφωνεί με το υποκείμενο στην πτώση, το γένος και τον αριθμό:

Ο Γιώργος είναι ψηλός.

Η πίτα είναι αλμυρή.

Το βουνό είναι ψηλό.

Όταν το κατηγορούμενο είναι ουσιαστικό ή ονοματική φράση, συμφωνεί με το υποκείμενο στην πτώση, αλλά δε συμφωνεί υποχρεωτικά ως προς το γένος και τον αριθμό:

Ο ύπνος είναι ξεκούραση.

Οι Ιταλοί είναι ζεστός λαός.

Η Νατάσα δεν είναι καλός άνθρωπος.

Όταν στην πρόταση δεν υπάρχει ουσιαστικό με το οποίο να συμφωνεί το κατηγορούμενο, τότε το κατηγορούμενο εμφανίζεται στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση που είναι κατάλληλα για το φύλο, τον αριθμό και την πτώση του υποκειμένου:

Είναι μικρός/μικρή.

Είμαι πολύ στενοχωρημένος/στενοχωρημένη.

Είναι θυμωμένοι/θυμωμένες.

Η μόνη εξαίρεση είναι όταν χρησιμοποιούμε τους τύπους του πληθυντικού ευγενείας της προσωπικής αντωνυμίας και του ρήματος (οι οποίοι αναφέρονται σε ένα πρόσωπο), γιατί τότε το κατηγορούμενο εμφανίζεται στον ενικό. Κι αυτό γιατί το πρόσωπο στο οποίο απευθύνεται ο λόγος είναι ένα:

Εσείς είστε πολιτικός μηχανικός ή αρχιτέκτονας;

Εσείς, η μητέρα της, είστε και η δασκάλα της;

Όταν το υποκείμενο εκφράζεται με δύο ή περισσότερα ουσιαστικά τα οποία είναι του ίδιου γένους και φανερώνουν έμφυχα όντα, τότε το κατηγορούμενο εμφανίζεται στο κοινό τους γένος:

Η Νίκη και η Μαρία είναι όμορφες.

Ο Γιάννης και ο Νίκος είναι ψηλοί.

Όταν το υποκείμενο εκφράζεται με δύο ή περισσότερα ουσιαστικά τα οποία είναι διαφορετικού γένους και φανερώνουν έμφυχα όντα, τότε το κατηγορούμενο εμφανίζεται κανονικά στον πληθυντικό του αρσενικού:

Ο Γιώργος και η Έλλη είναι στενοχωρημένοι.

Οι μητέρες και τα παιδιά να είναι έτοιμοι σε λίγο.

Όταν το υποκείμενο εκφράζεται με δύο ή περισσότερα ουσιαστικά ενικού αριθμού αλλά διαφορετικών γενών τα οποία δηλώνουν άψυχα όντα, τότε το κατηγορούμενο εμφανίζεται κανονικά στον πληθυντικό του ουδετέρου:

Η περιέργεια και ο φόβος είναι έμφυτα στον άνθρωπο.

Ο πλούτος και η ηθική συνήθως είναι ασυμβίβαστα.

Όταν το υποκείμενο εκφράζεται με δύο ή περισσότερα ουσιαστικά πληθυντικού αριθμού αλλά διαφορετικών γενών τα οποία δηλώνουν άψυχα όντα, τότε το κατηγορούμενο μπορεί να εμφανίζεται είτε στον πληθυντικό ουδετέρου είτε στο γένος του πλησιέστερου ουσιαστικού:

Οι κήποι και οι αυλές ήταν γεμάτα / γεμάτες λουλούδια.

Σε μερικές περιπτώσεις δεν υπάρχει συμφωνία γένους και αριθμού μεταξύ υποκειμένου και κατηγορουμένου:

Η Γεωργία θα είναι πάντα το παιδί μου.

Αυτό το παιδί είναι η ευτυχία μου.

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Η συμφωνία υποκειμένου-κατηγορουμένου συνδέεται με το *συντακτικό ρόλο* τους μέσα στην πρόταση. Ο διδάσκων θα πρέπει να δώσει αρκετά παραδείγματα έτσι ώστε να γίνει κατανοητό από τους μαθητές το πώς σχετίζονται το υποκείμενο με το κατηγορούμενο σε μια πρόταση. Φυσικά, τα παραδείγματα θα πρέπει να είναι απλά και κατανοητά.

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

ΜΠ4: Το γένος

ΓΓ25: Συμφωνία ρήματος με το υποκείμενο

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 46, 97, 101-102, 106, 109-110, 113.